

Sulawesi Uitgebreide Reisbeschrijving

13 oktober 2022

Dag 1

We verzamelen op Schiphol voor de lange vlucht naar Manado, die om 11.15 uur vertrekt. We vliegen comfortabel met Singapore Airlines.

Overnachting in het vliegtuig.

Dag 2

In de vroege ochtend landen we in Singapore voor de overstap en vervolgens landen we in het begin van de middag in Manado. Na de formaliteiten rijden we in ongeveer drie kwartier naar ons fraaie resort aan de zee. Met de mensen die nog wat energie hebben maken we een mooie wandeling door de tuin en richting de mangroves, waarbij de eerste vogels ongetwijfeld hun opwachting maken. Sooty-headed Bulbul, Collared Kingfisher en Olive-backed Sunbird zijn zeer waarschijnlijk. Maar we kunnen ook loom in een stoel van de warmte en het uitzicht over de zee en het duikeiland Bunaken genieten. In de avond een lekker diner en vroeg naar bed.

Overnachting in Grand Luley Manado.

Dag 3

Vandaag nemen we een dag om te acclimatiseren en op ons gemak van de natuur te genieten. We hoeven daarvoor ons hotel niet eens te verlaten. De tuin is tropisch en ongetwijfeld geschikt om wat mooie vlinders te zien, zoals Great Eggfly of Lime Swallowtail. Verder ligt Sulawesi midden in the East Asian – Australasian Flyway van migrerende steltlopers en daar proberen we vanaf het strand en de steiger ons deel van mee te pikken. Hierbij zitten zowel “onze” soorten als Regenwulp, Rosse Grutto en Steenloper, maar wellicht ook onbekendere soorten als Red-necked Stint, Sharp-tailed Sandpiper en Pacific Golden Plover. Ook de mangroves leveren ongetwijfeld mooie soorten op, waarbij we vooral onze ogen open houden voor de Sacred Kingfisher. Verder kunnen we “oefenen” in het samen in de natuur zijn, waarbij we allemaal zelf ontdekken en de mooie dingen met elkaar delen. Iedereen kan aanhaken en afhaken wanneer hij wil en wellicht dat sommigen even een pauze nemen om te gaan snorkelen of voor een massage in de Spa. Op het einde van de dag zijn we de lange vlucht al bijna vergeten en klaar om verder op ontdekking uit te gaan.

Overnachting in Grand Luley Manado

Dag 4

Na een rustig ontbijt en een ochtendwandeling voor de liefhebbers, rijden we vandaag naar het westen het binnenland in naar Kotabomagu. Het is slechts een kleine 200 km, maar in het drukke verkeer en met de povere infrastructuur is het bijna 5 uur rijden. We stoppen als we zin hebben om de benen te strekken en te zien of we nog wat leuks in de kijker krijgen. Ergens halverwege de middag komen we aan in ons middenklasse hotel. We hebben nog de tijd voor een rustige wandeling door de rijstvelden in de buurt. Meestal goed voor libellen en wellicht dat we kleurrijke exemplaren als Red Percher, Green Skimmer of Scarlet Pygmy op de foto krijgen. Ook vogels zijn er natuurlijk, vooral de munia's die dol op rijst zijn, en meestal makkelijk te zien in het open terrein. Na het eten en een drankje op tijd naar bed.

Overnachting in Sutanraja Hotel in Kotamobagu.

Dag 5

Vandaag op tijd ons bed uit voor een wel heel bijzondere vogel in het Dumoga Nani Wartabone National Park. De Maleo is een megapode oftewel grootpoothoender en staat erom bekend dat hij zijn eieren niet zelf uitbroedt, maar dat laat doen door vulkanische warmte. Hiervoor graaft hij met zijn sterke grote poten een gat, waarin de enorme eieren gelegd worden en toegedekt worden. Dan zit het er voor hen al op en als de jonkies uitkomen zijn ze direct zelfstandig en moeten ze zonder hun ouders hun plek in het bos veroveren. In het park wordt dit proces actief beschermd en een beetje geholpen en wellicht dat we zelfs de kans krijgen om een aantal jonkies te helpen om uit het nest veilig de natuur in te komen. Na dit spektakel wandelen we rustig in het bos, waar we ons eerst concentreren op de endemische soorten met logische namen als Sulawesi Babbler, Sulawesi Hornbill en Sulawesi Cicadabird. Ook de duiven zijn goed vertegenwoordigd met schoonheden als Gray-cheeked Green-Pigeon, Maroon-chinned Fruit-Dove en White-faced Cuckoo-Dove. Tevens komen we verschillende soorten uit de familie van de koekoeken tegen, zoals Yellow-billed Malkoha, Bay Coucal en Black-billed Koel. Spectaculaire soorten die hier ook rond kunnen hangen zijn Purple-winged Roller (een zusje van de Scharrelaar), Knobbed Hornbill (kolossaal en kleurrijk) en Sulawesi Hanging-Parrot (een prachtig gekleurd papagaaitje met de omvang van een pimpelmees). Maar vooral is het de typische weelderigheid en rijkdom van een tropisch regenwoud waar we vandaag van genieten, inclusief alle vreemde wezens die daarin hun thuis gevonden hebben.

Overnachting in Sutanraja Hotel in Kotabomagu.

Dag 6

Weer een dag in Dumago Nani Wartabone, maar nu in Toraut, een ander, ruiger en daarmee ook wat zwaarder deel. Hier hopen we onder andere de fraaie Speckled Boobook aan te treffen, een uiltje dat soms zelfs in het gebouw van de rangers “overdagt”. In het bos is het weer afwachten wat we tegen komen, maar enkele specialiteiten hier zijn de prachtige Lilac-cheeked Kingfisher, de bizar gekleurde Ornate Lorikeet en de elegante Pied Cuckooshrike. Ook de Ashy Woodpecker komt hier voor en dit is dan ook direct de enige grote specht op het eiland (uiteraard endemisch). Ook vlinders en libellen zullen onze aandacht opeisen, waarbij het percentage endemische soorten net zo hoog is als bij de vogels en het identificeren een uitdaging zal zijn (veel soorten hebben zelfs geen Engelse namen, zo lokaal en bijzonder zijn ze). Op de terugweg bezoeken we in de middag wat poeltjes, waar weer hele andere soorten hun thuis vinden. Sunda Teal en Wandering Whistling-Duck zitten bij het water en met wat geluk komen er een paar Purple Needletails in al hun kleurenpracht over suizen, tussen de drie soorten Swiftlets die we uit elkaar moeten proberen te houden. Na een lange, vermoeiende en enerverende dag zoeken we ons comfortabele hotel weer op voor een duik en een drankje.

Overnachting in Sutanraja Hotel in Kotabomagu.

Vandaag gaan we richting Gunung Ambang om ontspannen het bos op deze berg te verkennen. Vlinders, kikkers, libellen en vooral ook vele tropische planten en epifyten zorgen voor een echte jungle beleving. Cerulean Cuckooshrike, Dark-eared Myza en de bijzondere Malia hippen er doorheen. Hier zoeken we ook naar de kleinere vogeltjes, die vaak zo'n groot deel uit maken van de totale populatie in regenwouden in andere delen van de wereld, maar hier in Sulawesi duidelijk in de minderheid zijn ten opzichte van hun grotere broertjes en zusjes. Met wat geluk krijgen we Streak-headed White-eye, Sulawesi Bush Warbler, Matinan Flycatcher, Gray-sided Flowerpecker, Sulawesi Leaf Warbler of Sulawesi Blue Flycatcher in onze kijkers. Omdat we vandaag op hoogte zitten, geven we extra aandacht aan de vogels die zich op de heuvels en bergen gespecialiseerd hebben. Voorbeelden zijn Citrine Canary-Flycatcher, Sulawesi Drongo, Sulawesi Fantail, Sulphur-breasted Whistler en Sulawesi Pygmy-Woodpecker. Maar nog spectaculairder zijn de Purple-breasted Bee-eater, Superb Fruit-Dove, Fiery-browed Myna en Yellow-cheeked Lorikeet. Allemaal gaan we ze niet zien, maar het belooft een dag te worden waar de lijst fors gaat groeien. Vol van indrukken keren we terug voor de avond in het hotel, waar we nagenieten van een mooie dag in de bergen.

Overnachting in Sutanraja Hotel in Kotabomagu.

Dag 8

Na een laatste ontbijt in ons hotel in Kotabomagu, rijden we in ongeveer 4 uur naar ons mooi in de natuur gelegen eenvoudige resort in Tomohon. Omdat ook Tomohon wat hoger gelegen is (kleine 1000 meter hoogte), is het hier wat koeler (de plaatselijke bevolking klaagt vaak over de kou) en kunnen we in de omgeving een wandeling maken door de heuvels. Wellicht kunnen we nog wat soorten zien die we gisteren gemist hebben, maar we kunnen ons ook wat meer richten op de vlinders, kevers, orchideeën en andere schoonheden. De leuke Black-crowned White-eye wordt regelmatig gezien en ook is het in de bergen altijd leuk om de thermiek in de gaten te houden voor de roofvogels, zoals de majestueuze Sulawesi Serpent-Eagle. Verder maken we er een ontspannen wandeling van, al is het terrein zeker niet vlak.

Overnachting in Grand Master Resort Tomohon.

Dag 9

Vandaag bezoeken we de Gunung Mahawu, een bosrijke vulkaan met in het midden een prachtig kratermeer. Hier hebben we met mooi weer een prachtig uitzicht op de rokende Lokon vulkaan, de Sulawesi zee in het westen en de Maluku (Molukken) zee in het oosten. Meest bijzonder en meest gezocht in dit bos is de fraaie Scaly-breasted Kingfisher, maar aangezien deze zeer schuw is, zullen we er ons best voor moeten doen (en geluk hebben natuurlijk). Brush Cuckoo, Isabelline Bush-hen, Crimson-crowned Flowerpecker, Sulawesi Myzomela en Black Sunbird zijn mooie alternatieven. Maar wat vandaag waarschijnlijk het meest in het oog springt is het prachtige landschap. Ook schijnen er opvallend veel slangen voor te komen, dus we zijn voorzichtig en houden onze ogen open (en camera's klaar). Het is wel een pittige klim van 1-2 uur (waar wij veel langer over gaan doen), dus als mensen het teveel vinden kunnen ze een mooi plekje uitzoeken om te wachten of ontspannen bij het hotel blijven.

Overnachting in Grand Master Resort Tomohon.

Dag 10

Vandaag een rustige dag. Na het ontbijt rijden we rustig naar het mooie Lake Tondano, waar we kans hebben op Dusky Moorhen, Black-backed Swamphen en Barred Rail. Ook kijken we uit naar de steltlopers hier, die veel soorten herbergen die we nog van thuis kennen, zoals Steltkluut, Groenpootruiter en Bosruiter. Uiteraard zijn bij het water ook de reigerachtigen goed vertegenwoordigd, met bijzondere soorten als Cinnamon Bittern, Javan Pond-Heron en Yellow Bittern. Ongetwijfeld is het ook een goede plaats voor fraaie soorten libellen. We sluiten het bezoek af met een luie lunch, waarna we in de loop van de middag het korte ritje terug naar het hotel weer maken. In de avond tijdens het diner zetten we Alfred Wallace in de schijnwerpers, die hier dichtbij in het dorpje Rurukan geleefd heeft en, geïnspireerd door het grote aantal endemische soorten van Sulawesi, los van Darwin tot de conclusie gekomen is dat en hoe evolutie onze wereld bepaald heeft. Het is het inspirerende verhaal van een eigenwijze pionier, die Sulawesi de terechte eretitel Galapagos van Azië opgeleverd heeft (al kan men met evenveel recht Galapagos het Sulawesi van de Pacific noemen).

Overnachting in Grand Master Resort Tomohon.

Dag 11

Om ons voor te bereiden op de vele belevenissen die ons nog wachten, starten we vandaag met een rustig ontbijt en eventueel een kleine wandeling.

We rijden vervolgens in ongeveer 2 uur naar Tangkoko, gelegen aan de oostpunt van het Minahassa schiereiland en een waardige afsluiting van onze bijzondere reis. Na ruim een week zullen we merken dat er nog heel veel nieuws te ontdekken valt. Vanmiddag nemen we alvast een klein voorproefje en wellicht dat de Tabon Scrubfowl, een ander lid van de grootpootoender familie, te zien is. Maar ook Silver-tipped Imperial-Pigeon, Spot-tailed Goshawk en Sulawesi Dwarf-Kingfisher zijn mogelijk. Vanuit onze lodge kunnen we in de avond op zoek naar uilen, zoals de Sulawesi Scops-Owl of Minahassa Masked-Owl.

Overnachting in Tangkoko Hill Cottage.

Dag 12

Vandaag een mooie volle dag in het bos. Tangkoko is wereldberoemd vanwege met name de zoogdieren die er voor komen. De Celebes Crested Macaque (Kuifmakaak) is een in groepen levende aap, die kritiek bedreigd is en in Tangkoko één van haar laatste verblijfplaatsen heeft. De jacht op deze dieren vanwege “bushmeat” en om de oogsten te beschermen, heeft ertoe geleid dat overleven alleen mogelijk is binnen beschermde gebieden. Door ons bezoek hier houden we deze bescherming mede in stand. Een ander fraai voorbeeld is de minuscule Gursky’s Spectral Tarsier (Celebesspookdier), die in de nacht actief is, maar overdag toch ook regelmatig rustend gevonden wordt. De derde parel is de Sulawesi Bear Cuscus (Beerkoeskoes), die eigenlijk direct ook het meest bijzonder is. Dit is namelijk een buideldier en dat geeft duidelijk aan dat we in Sulawesi de Wallace lijn overgestoken zijn en dieren zien die meer bij Australië horen dan bij het Aziatische continent. Natuurlijk is er nog veel meer te zien en het voelt prettig dat we na deze dag nog terug gaan komen om rustig te kunnen genieten van al het moois dat voorbij komt.

Overnachting in Tangkoko Hill Cottage.

Dag 13

Vandaag staat in het teken van de mangroves, de rivier en de zee. We maken een boottocht door de mangroves richting de zee om zo op een heel andere manier de natuur te ervaren. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar de ijsvogels, waarom het gebied bekend staat. Met (fors) wat geluk kunnen we maar liefst zes soorten voor de lens krijgen, te weten de Common, Blue-eared, Great-billed, Ruddy, Sacred en Collared Kingfisher. Dat maakt de tocht alleen al meer dan de moeite waard. Andere specialiteiten van het gebied zijn zeer diverse soorten als White-rumped Cuckooshrike, Lesser Frigatebird, Gray-tailed Tattler, Pied Imperial-Pigeon, de enorme Great-Billed Heron en de majestueuze White-bellied Sea-Eagle.

Overnachting in Tangkoko Hill Cottage.

Dag 14

Vandaag een laatste volle dag natuurbeleving en we gaan er dan ook nog een keer echt voor. De hele dag wandelen door het bos van Tangkoko. We genieten volop van alle geluiden en geuren en kijken wat voor nieuws we nog kunnen zien of welke soorten we al steeds beter weten te herkennen. Vogels die hier meer voorkomen dan in de eerder bezochte gebieden zijn de prachtige Black-naped Fruit-Dove, White-rumped Cuckooshrike, Sultan's Cuckoo-Dove, Hair-crested Drongo en White-necked Myna. Ook de roofvogels zijn goed vertegenwoordigd, met fraaie soorten als Sulawesi Hawk-Eagle en Spot-tailed Goshawk. De spreekwoordelijke kers op de taart zou de prachtige Sulawesi Pitta zijn, die hier regelmatig waargenomen wordt. In de avond maken we nog een laatste wandeling in het donker en wellicht dat we een Sulawesi Nightjar of Great Eared-Nightjar in onze spotlight krijgen. Met de geheimzinnige geluiden van de jungle vallen we moe maar voldaan in slaap.

Overnachting in Tangkoko Hill Cottage.

Dag 15

De laatste ochtend in Tangkoko is aangebroken. We wandelen rustig om onze lodge en bij het uitkijkpunt om alles uit te zwaaien. Prettig is het hierbij dat twee van de meest spectaculaire soorten, de beide Hornbills, hier aangenaam talrijk zijn. Ook is het op de open plekken de moeite om de boomtoppen te scannen op twee soorten schitterende papegaaitjes, de Golden-mantled Racquet-tail en de Azure-rumped Parrot (waarvoor wel fors wat geluk nodig is). Na de lunch rijden we in ongeveer anderhalf uur rustig naar ons laatste hotel dichtbij het vliegveld in Manado. Daar hebben we de rest van de middag om te relaxen en een duik te nemen in het zwembad. Tijdens het diner maken we de lijst op en zullen we zien hoeveel van de waargenomen soorten uniek zijn voor dit bijzondere eiland. Ook voor de doorgewinterde reizigers en vogelaars zal het een unieke ervaring geweest zijn.

Overnachting in Novotel Manado Golf Resort.

Dag 16

Op deze laatste ochtend kunnen we uitslapen, vogels kijken rondom het hotel, uitgebreid ontbijten en wellicht zelfs voor de liefhebbers een (vroeg) rondje golfen. Het is een mooie gelegenheid om afscheid te nemen van de vlinders en de wat gewonere vogels, die gewoon direct om ons hotel voorkomen. Yellow-sided Flowerpecker, Brown-throated Sunbird en Chestnut Munia zijn hier meestal makkelijker dan in het echte bos.

Dan is het tijd om naar het vliegveld te gaan voor de lange vliegreis terug naar Nederland, die ergens vroeg in de middag vertrekt.

Overnachting in vliegtuig.

Dag 17

Na een overstap in Singapore, heel wat films en hopelijk ook genoeg slaap, komen we in de ochtend aan in Amsterdam. Het is een zaterdag, dus normaal gesproken kan iedereen zonder files weer naar huis. Dan is het nagenieten en uitrusten geblazen. Overnachting thuis 😊.

